

NY. 1047 44.965

NY. SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

AZ ERDŐ

AZ 1862-BEN ALAPÍTOTT ERDÉSZETI LAPOK 115. ÉVFOLYAMA

1980. JÚLIUS • XXIX. ÉVFOLYAM 7. SZÁM

TARTALOM

Dr. Bartucz Ferenc: Az erdőgazdasági szak- és betanítottmunkás-képzés helyzete	289
Rakonczay Zoltán: Harmincévesek az állami erdőgazdaságok	297
Csincsá Tibor: Nagy látogatottságú kirándulóközpontok gépjármű-forgalmának irányítása	300
Dr. Babos Károly: Vizsgálatok csertölgy változatok fájának szilárdságára	306
Dr. Koloszar József: Tölgy- és bükkgazdálkodás az NSZK-ban	313
Czikk László: Fűzvesztő termesztés Decsen	317
Nagy László: Az „Örség” MTSz erdőgazdálkodása	320
Chuyen, Nguyen, Duy: Erdőgazdálkodás Vietnamban	322
Reményfy László, Kollwenz Péter, Takács Sándor, dr. Kollwenz Ödön: Hozzászólások erdeink értékeléséhez	325
Gellért Miklós, ifj. Káldy József: A szlipjelző alkalmazásának jelentősége az erdőgazdasági anyagmozgatásban	328

Címkép: Hasítás a kapuvári erdészet szórványvágásában (Fotó: ERTI, Jerome R. felvétele)

A hátlapon: Terjed a fakitermelők számára az ERTI-ben kialakított munkaruha (Fotó: ERTI, Mihalovszky I. felvétele)

СОДЕРЖАНИЕ

Бартуц Ф.: Положение подготовки лесохозяйственных квалифицированных и обученных рабочих	289
Ракоцаи З.: Гослесхозам Венгрии 30 лет	297
Чинца Т.: Управление автомобильным движением экскурсионных центров с высокой посещаемостью	300
Д-р Бабош К.: Испытание прочности древесины разновидностей дуба чернильного	306
Д-р Колосар Й.: Хозяйствование дубом и букком в ФРГ	313
Цик Л.: Производство ивовых прутьев в одном с х производственным кооперативе	317
Надь Л.: Ведение лесного хозяйства в одном с х производственным кооперативе	320
Чуйен, Н. Д.: Лесное хозяйство Вьетнама	322
Геллерт, М., Кальди Й., мл.: Значение использования указателя скольжения в лесохозяйственной перевозке материалов	328

CONTENTS

Dr. F. Bartucz: Training of skilled and semi-skilled forest workers	289
Z. Rakonczay: The 30th anniversary of the Forest State Enterprises	297
T. Csincsá: Traffic control of overloaded recreation centers	300
Dr. K. Babos: Studies on the strength of wood of Quercus cerris	306
L. Cikk: The production of willow stock in an agricultural cooperative farm	313
L. Nagy: Forest Management in an agricultural cooperative farm	317
N. D. Chuyen: Forest Management in VietNam	320
M. Gellért, J. Káldy Jr.: The importance of using the slip-marker in the transportation of forestry	322

AZ ERDŐ

Az Országos Erdészeti Egyesület kiadványa. Szerkeszti: Dr. Solymos Rezső. A szerkesztőség címe: Budapest, II. Frankel Leó u. 44. Levélcím: Budapest, Pf.: 17. 1277. Kiadja a Lapkiadó Vállalat, Budapest, VII., Lenin krt. 9–11. Levélcím: Budapest, Pf.: 223. 1906. Felelős kiadó: Siklósi Norbert. Kapják az Országos Erdészeti Egyesület tagjai; előfizethető még a Posta Központi Hírlapiroda (Budapest, József nádor tér 1., 1900) és a lapterjesztéssel foglalkozó egyes postahivatalok útján. Előfizetési díj egy évre: 90,— Ft, egyes szám ára: 8,— Ft. Külföldön terjeszti a „Kultúra” Könyv és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat (Budapest, Pf.: 149. H—1389). az évi előfizetés ára: 7 \$.

Révai Nyomda Egri Gyáregység, Eger. 80 7. 1942. Felelős vezető: Vilcsék János.

Index: 25 208

HU ISSN 0014—0031

AZ ERDŐGAZDASÁGI SZAK- ÉS BETANÍTOTTMUNKÁS KÉPZÉS HELYZETE

Dr. BARTUCZ FERENC

A helyzet reális megítéléséhez és helytálló következtetések levonásához feltétlenül szükséges a témát népgazdasági szintű kapcsolódásaiban, összetettségében, s az általánosból az egyesbe való deduktív elemzéssel vizsgálni. Így célszerű a mezőgazdaság és az erdőgazdaság fejlődését párhuzamba állítani.

Az erdőgazdaság termelési viszonyának fejlődése, fejlettsége, összehasonlítva a szocialista mezőgazdaság fejlődésével és viszonyaival:

<i>szocialista erdőgazdaság</i>	<i>szocialista mezőgazdaság</i>
átfogó, teljes szoc. nagyüzemi ke-1945 ret	kezdetleges nagyüzemi keretek (ÁG-ok, gépállomások)
az átfogó szoc. keret erőteljes fel-1960—62 lazulása	átfogó, teljes szoc. nagyüzemi ke- ret
elmaradás, lemaradás	1962—70 felszerszámozás
extenzív szakasz	1970—75 gazdálkodás extenzív szakasza
gazdálkodás intenzív szakasza	1975— gazdálkodás intenzív szakasza

Az erdőgazdaság nagyüzemi, népgazdasági szintű kerete 1945-ben kialakult, 1960-ig létezett. A mezőgazdaság szocialista átszervezésével az erdőgazdaság nagyüzemi keretei erősen fellazultak. Az 1945—60-as időszakra jellemző volt a magyar népgazdaság össz erdejének államilag irányított, központi kezelése és faforgalmazása (fafogyasztása is). Az adott korszak színvonalán élenjáró — bár jellemzően műveletgépesítési — szakaszra jellemzőek voltak a viszonylag magas színvonalú munka- és kereseti körülmények is.

A mezőgazdaság szocialista átszervezésekor a magyar népgazdaság erdeinek erőteljes szektorális megbontottsága alakult ki. Ez a szocialista erdőgazdálkodás addigi országos, átfogó kereteit megbontotta, és így az ágazat fejlődésnek induló felszerszámozási programja is lefékeződött, pedig a magyar erdőgazdálkodásnak, *szektorális megbontottságra tekintet nélkül, ugyanazt* az utat kell bejárnia, mint a mezőgazdaságnak. Fokozatosan, de nagyon céltudatosan kell felszámolni az erdőgazdálkodás elmaradását, lemaradását. A magyar erdőgazdasági vállalatok (állami, tsz stb.) egyik legnagyobb problémája a felszerszámozatlanság. Ezzel szemben áll viszont a fatermesztési, fakitermelési és fafeldolgozási mennyiségi és minőségi gyártmányfejlesztés objektív lehetősége és társadalmi szükségessége. Az Erdészeti és Faipari Hivatal felügyelete alá tartozó vállalatoknál 1970—79 között a feladatok 28%-kal nőttek, míg a létszám 16%-kal csökkent (1. tábla).

Feladatok és eszközellátottság (ingatlanok nélkül) változásának jellemzése

	1966—70. évek átlaga	1971—75. évek átlaga	1976.	1977.	1978.	1979. (terv)	1990. évi (prognózis)
1. Fakitermelés							
bttó. ezer m ³ összesen	5307	6557	6933	6940	7157	7200	—8500
Összesenből állami erdőgazdálkodás*	3944	4731	4935	5004	5005	5079	—5800
Változás üteme 100 ⁰ / ₀ = 1966—70. átl. össz.	100	123,6	130,6	130,8	134,9	135,6	160,2
Összesenből állami erdőgazdálkodás	100	120,0	125,1	126,9	126,9	128,8	147,1
Állami erdőgazdálkodás részaránya ⁰ / ₀	74,3	72,2	71,2	72,1	69,9	70,5	—

* Állami erdőgazdálkodás = 13 EFAG + vadg. + költségvetési eg.

2. Erdőgazdálkodás eszközellátottságának változása

	1970.	1975.	1976.	1977.
1. Gépek, berend., járművek				
bttó. é., 1976. évi áron, mFt	1 118	2 224	2 574	3 017
2. Változás indexe: 1970 = 100 ⁰ / ₀	100	198,9	230,2	269,9
3. Teljes munkaidős fiz. létsz. (fő)	47 262	41 669	41 766	39 774
4. Egy főre jutó term.-eszk.-ért. eFt/fő	23,7	53,4	61,6	75,9
5. Változás indexe: 1970 = 100 ⁰ / ₀	100	225,3	259,9	320,3

Mezőgazdaság

6. Telj. m.-idős fiz. létsz., fő	794 300*	667 664	626 852	615 667
7. Gépek és járművek 1976. évi áron, mFt	30 921	61 047	69 330	77 571
8. Egy főre jutó term.-eszk.-ért. eFt/fő	38,9	91,4	110,6	126,0
9. Változás indexe: 1970 = 100 ⁰ / ₀	100	235,0	284,3	126,0
4/8 ⁰ / ₀	60,9	58,4	55,7	60,2

* Képzett létszám.

Az egy foglalkoztatott által működtetett eszközérték 1970—77 között 3,2-szeresére nőtt. Ez az eszközellátottsági növekmény azonban egyrészt a fűrészipari rekonstrukciók végrehajtásából, másrészt a műveltegetés keretein belül történt, tehát a műszaki fejlődés alacsonyabb minőségi fokozatában. Ennél is — a 2. tábla adatai szerint — a szakmunkások aránya stagnál, illetve a szakés betanított munkások együttes aránya csökkent!

Az erdészeti ágazatban a folyamatgépesítés szakaszába érkeztünk. Ezért a szakmunkásképzésünk sürgős javítása még indokoltabbá vált az egyre kedvezőtlenebbül alakuló munkaerőhelyzet mellett! Ahhoz, hogy az erdőgazdálkodás a vállalati gazdálkodás intenzív szakaszába léphessen, feltétlenül szükséges a megnövekedett feladatok és a csökkenő munkaerőbázis mellett az ágazat felszerszámozása úgy, ahogyan ez a mezőgazdaságban történt. Számolnunk kell viszont azzal, hogy a viszonylagosan nagyobb pótlólagos befektetések — úgy, mint a mezőgazdaságban — az önköltség növekedésével, s a jövedelmezőség mérséklődésével járnak. Ugyanakkor az élőmunka jelentős mértékű ter-

Munkások képzettségének változása

	Teljes m.-idős fiz.-ból szakm. Index				Teljes m.-idős bet. m. Index				Telj. m.-id. szakm. b.m. 1978.			
	1976	1977.	1978.	1976=100%	1976.	1977.	1978.	1976=100%	1978.	1978.		
BEFAG	1 212	1 196	1 177	98,7	97,1	1 161	1 289	1 203	11,0	103,6	31,9	32,6
Össz. 13 EFAG	7 790	8 191	7 934	105,1	101,8	9 466	10 066	10 302	106,3	103,8	27,8	26,1

	1978. évi. ágazatonkénti adatok				1977. év adatai			
	Telj. m. összes	szakm.	bet. m.	arány	Telj. m. összes	szakm.	bet. m.	arány
Művelés BEFAG	512	18	175	84,1	519	13	183	85,5
13 EFAG	4 591	310	1 906	79,1	4 989	358	1 712	80,5
Fakiterm. BEFAG	944	330	347	71,0	966	371	365	69,9
13 EFAG	6 191	2 049	2 464	73,8	6 614	2 236	2 419	74,4
Fafeld. BEFAG	972	192	370	65,4	977	187	374	66,3
13 EFAG	7 893	1 321	3 196	59,7	7 932	1 362	3 195	62,1
Össz.: BEFAG	3 686	1 177	1 203	59,1	3 734	1 196	1 289	59,9
13 EFAG	28 568	7 934	10 302	57,8	29 167	8 191	10 066	59,2

Index 100%o össz. t.m. létszám				
BEFAG	31,9	32,6	32,0	34,5
13 EFAG	27,8	36,1	28,1	34,5

melékenységét, s hatékonyságnövekedését eredményezik! A mezőgazdaságban az egy főre jutó eszközérték 1978-ban 126 000 Ft, ezzel szemben az erdőgazdaságban az egy foglalkoztatottra jutó eszközérték 76 000 Ft (ingatlanok kivételével). A mezőgazdaság állóeszköz-állománya 1960-ban 66,1 milliárd Ft, míg 1978-ra ez mintegy 240 milliárd Ft értéket tesz ki.

A termelőerők anyagi, technikai oldalának fejlődése törvényszerűen követeli a termelőerők emberi tényezőjének fejlesztését is. Ezt a termelőerők—termelési viszonyok kötelező összhangjának objektív szükségessége bizonyítja. A termelőerők emberi oldalának fejlesztését ökonomiai és ergonómiai tényezők is szükségessé teszik, hogy a termelőeszközök termelékeny és hatékony munkódtatása biztosítva legyen. Az erdőgazdaságban átfogó felszerszámozási szakasz nem volt. Az 1970-es évek elején létrejött vertikális integráció az erdőgazdasági ágazatban meginduló folyamatgépesítési szakasz és az ágazatba bevonuló, nagy kapacitású gépek, a nagy tömegű technika már halaszthatatlanná teszi, hogy jól felkészített szakemberlánc rendelkezésre álljon. Az ágazat termelőerőinek jelenlegi helyzetét és változásának irányait tovább nem szükséges elemezni, azok közismertek.

Az ágazat szakember-ellátottsága, strukturális és mennyiségi igénye

Szektorális megbontásban, szakképzettség tekintetében átfogó népgazdasági képet adó statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre. Ez is kellene ahhoz, hogy az ágazat fejlődéséhez szükséges szakemberképzést a népgazdasági szintű igényeknek megfelelően tervezhessük, fejleszthessük.

A szakember-, szakmunkáshelyzet elemzését és feladatait a helyes következtetések megállapítása érdekében

- csak összetetten, a társadalmi és ágazati termelési mód mozgásában, változásában szabad vizsgálni,
- az ágazati termelésnek bővítését csakis szektoronként, ágazatonként analízálva, majd népgazdasági szinten szintetizálva szabad elemezni.
- alapvető figyelemmel kell elemezni a műszaki fejlődés, az eszközellátottság, a termelés anyagi és emberi viszonylatainak együttes mozgását, változását,

1978. évi adat (13 EFAG) korrigált munkajogi létszám

Születési év	Férfi	Nő	Összesen	
1913	63	51	114	
1914—18	123	38	161	
1919—23	2154	284	2438	
1924—28	3015	975	3990	
1929—38	6455	2537	8992	
1939—48	6493	2334	8827	
1949—53	3270	1147	4417	
1954—58	2688	834	3522	
1959—60	860	299	1159	
1961—62	310	163	473	
1963 évben	35	38	73	
1964 évben	2	9	11	
1978. december 31-én szakmunkás	7 992	260*	8 252	
Betanított munkás	7 188	3 085	10 273	
Segédmunkás	6 166	3 781	9 947	
Összes dolgozó (fő)			41 302	
Összesenből 30 év alatti dolgozó:			11 909 fő	
Ebből:	férfi összesen	8 151	ebből szakmunkás	2 767 fő
			betanított munkás	2 382 fő
	nő összesen	3 758	ebből szakmunkás	173 fő
			betanított munkás	1 489 fő
30 év alatti fizikai összesen:			10 363 fő	
Felsőfokú iskolai végzettségű			235 fő	
Középfokú iskolai végzettségű			1 476 fő	
Általános iskolai végzettségű			9 190 fő	
Általános iskolát nem végzett			1 008 fő	
Közvetlen munkairányító			604 fő	
Középvezető			181 fő	
Magasabb vezető			6 fő	

* Fatermesztés ! Falpar !

— szükséges feltétlenül egyetemes, a népgazdaság kapcsolódó területeivel szinkronizált erdészeti oktatási program kidolgozása.

A helyes és reális célrendszer elérése érdekében szükséges a feltételrendszerben magas fokú anyagi és szellemi tőkekoncentrációt biztosítani. Helytelen a különböző szakoktatási szintek feladatait elkülönítve vizsgálni (pl.: az erdészeti szakközépiskolák oktatási rendszere, tematikája, oktatási terve a szakemberképzési láncból ma szigetszerűen elkülönül). Az egyes szakoktatási lépcsők funkcióját, így a szakmunkásképző intézetek feladatát csakis összetetten, összefüggésében, ún. szakemberlánc-képzési szemléletben szabad és kell vizsgálni. Az erdésztechnikus-képzés sem öncél, hanem eszköze a szakma egyetemes, összetett, egymásra épülő és megfelelő szakmai struktúrárt biztosító oktatási politikájának.

A jelenlegi helyzet

Az összegazatati oktatási és továbbképzésre fordítható anyagi és szellemi erőforrások szétforgácsolttsága, dekoncentrálttsága a jellemző. A termelőerők technikai oldalának hatékony működtetését és fejlődését szolgáló szakemberstruktúra nincs biztosítva.

Kedvezőtlen a szakmunkás-, technikus-, mérnökellátottság aránya. Kedvezőtlenebb a szakképzési arány, hiszen ma évente végez 160 erdősztechnikus és mindössze 120 szakmunkás! A felsőfokú oktatási intézményekben végzett nappali tagozatos hallgatók aránya és száma hosszú távra helyesen van kialakítva. Az EFE oktatási programja mind távlatilag, mind kapcsolódásaiban, igen jó. A fejlett államok tapasztalatai és az irodalom szerint, az erdőgazdasági termelésben a szakmunkások, technikusok és a mérnökök helyes aránya 12:3:1. Hazánkban ez az arány nincs biztosítva. A középkáderképzésnél a barcsi erdőszeti szakközépiskola megnyitásával ez az arány még tovább romlott! A szakmunkásképzés problémája már több mint 10 éve akuttá vált, ún. házi betanító-tanfolyamokon képeznek ki „fél szakmunkás” dolgozókat. Ez jelentős anyagi áldozatokkal jár és a termelés irányításából, szervezéséből közép- és felsőfokú szellemi kapacitást von el.

A materiális erőforrások szétforgácsolttságát eredményezi még a szakoktatási intézményeink felső szintű irányításának többcsatornás volta is. Az egyetemes, összetett és a termelőerők fejlődésével dialektikusan változó szakoktatásunk fejlődését nagymértékben akadályozza a felügyeleti rendszerből adódó *parciális érdekek* érvényesülése is (pl. a barcsi szakközépiskola létrehozása, a szakmunkásképző iskolák helyzete). A szakemberellátottsági struktúra országos áttekintése a jelenlegi statisztikai adatszolgáltatásból lehetetlen. Szektorális és országos adatok nincsenek a szakképzettség, általános végzettség, nemek szerinti összetételre stb.

Az erdőgazdasági és a mezőgazdasági vállalatok az iparnak és a terciér ágazatoknak az egyetlen munkaerő-tartalékait jelentik. Az erdőgazdaságok munkakerékük utánpótlását ma már sok helyen csak a társadalom periférikus rétegeiből tudják biztosítani. Ezért van az, hogy a dolgozók 36%-a nem rendelkezik az általános iskola 8 osztályával sem! Az Erdészeti és Faipari Hivatal irányítása alá tartozó vállalatoknál a dolgozók korosztály-összetétele is rendkívül kedvezőtlen képet és változást mutat. A 30 évesnél fiatalabb arány 28,6%, az optimális 40%-kal szemben. A 40—50 év közötti arány 26% a 17%-kal szemben, az 50—60 év közötti korosztály 18% az optimális 10%-kal szemben. A hivatal felügyelete alá tartozó vállalatoknál nincs meg a dolgozók 36%-ának az általános iskola 8 osztálya, a népgazdasági 28%-kal szemben.

Szak-, betanított és segédmunkások megoszlását népgazdasági, valamint EFH-viszonylatban a 4. táblázat mutatja, a táblázat önmagáért beszél.

Szakmunkásstruktúra

A foglalkoztatott szakmunkások 36%-a az erdőgazdaságban, 15%-a a faiparban és 47%-a egyéb ágazatokban dolgozik. A faipar súlyát tekintve látni, hogy a faipari szakmunkás- és középkáderképzés még súlyosabb helyzetben van, mint az erdőgazdasági. Az erdőgazdasági szakmunkások keresetét 10—15%-kal alacsonyabb, mint a mezőgazdasági dolgozóké. A munkakörülményekben pedig még nagyobb az erdőszet lemaradása.

Az erdőszeti és faipari szakoktatás, de különösen a szakmunkásképzés, idestova 10 éve stagnál. Óriási tömegű elemzés, felterjesztés, anyag készült eddig, és a helyzet pillanatnyilag a szakmunkás- és technikusképzés területén nem

Szak-, betanított és segéd munkások megoszlása

	EFH	népg.	EFH	népg.	EFH	népg.
	1975		1980		1990	
Szakmunkás	23 ⁰ / ₀	28 ⁰ / ₀	29 ⁰ / ₀	35 ⁰ / ₀	35 ⁰ / ₀	38 ⁰ / ₀
Betanított munkás	34 ⁰ / ₀	39 ⁰ / ₀	39 ⁰ / ₀	42 ⁰ / ₀	40 ⁰ / ₀	41 ⁰ / ₀
Segéd munkás	43 ⁰ / ₀	33 ⁰ / ₀	32 ⁰ / ₀	23 ⁰ / ₀	25 ⁰ / ₀	21 ⁰ / ₀

hogy javult volna, hanem romlott. (A képzési arányok, képzési szint, szétforgácsoltság, a szakmunkásképző iskolák iránti érdektelenség, a szakmunkásképző iskolák helyzete, az oktatók helyzete.)

Az általános iskolát végzett fiataljaink számára a jelenlegi szakmunkásképző iskoláink nem vonzóak, mert az oktatási láncon belül lezártak, s nem adnak távlatot. A mezőgazdaságban, nagyon helyesen, ma már kaszáló, kapáló ember nincs. Tudomásul kell venni, hogy az erdőgazdaságban sem vállalja a fiatalság az ún. „favágó”-munkát a munka alacsony társadalmi rangja és a kedvezőtlen kereseti és munkakörülmények miatt. Ezért igen sürgős, tovább már nem halogatható feladat:

- az erdészeti-fagazdasági szakoktatási rendszerünket megreformálni,
- szakemberképzési, ún. szakemberlánc-képzési rendszert kialakítani,
- a felnőtt betanító- és szakmunkásképzést az eddigiéknél lényegesen korszerűbb alapokra helyezni.

Szaktánc alacsony társadalmi rangját, s a perspektíva hiányát jelzi a végzett fiatal szakmunkások nagyarányú „elkallódása” is! A végzett fiatal szakmunkásaink technikai igénye legalább a csörlős, rakodógépes traktoroknál, rakodógépeknél és nem a motorfűrésznel kezdődik!

Feladatok

1. Főfeladat az erdészeti, fagazdasági szakoktatás-politika népgazdasági szintű szemléleti összerendezése. Egységesített, átfogó és szinkronizált erdészeti és faipari oktatási politikát kell kidolgozni és következetesen, az osztársadalmi érdekeket szolgálóan végrehajtani.
2. A rövid és középtávú feladatok mellett szükséges megteremteni a szakemberképzéssel kapcsolatos hosszabb távú igények cél- és feladatrendszerét is. A közép- és hosszú távú szakemberképzéssel szemben támasztott követelményeket megfelelő, szinkronizált struktúrával kell kielégíteni. Jó földrajzi, területi elrendezésben mind a fiatalok, mind a felnőttek számára perspektívát biztosító, szelektív és nyitott szakoktatási lánc kiépítését kell megtervezni, és ezt szakaszosan, fokozatosan megvalósítani.

Ennek az a lényege, hogy az általános iskolát végzett és erdészeti-faipari területen szakmát szerezni kívánó fiatalok számára az ismeretek és végzettségek megszerzésének lehetősége a szakmérnöki oklevélig, tehát a legmagasabb fokig elérhető legyen. Ez távlatot ad. A szelektivitás alatt értem, hogy a 4 éves szakmunkás- és szakközépiskola-típuson belül a 3. osztály sikeres elvégzése megfelelő és korszerű gépészeti, technikai alapokon erdőgazdasági szakmunkás-bizonyítványt adjon. A diákok tudásának, akaratának, jellemének és a társadalmi szükségességnek megfelelően, a 3. év elvégzése után szelektált hallgatók a 4. évet elvégezve, középfokú végzettséget szerezhessenek, majd a tovább szelektált, szakközépiskolai végzettségűek közül továbbjuthas-

sanak a felsőfokú oktatási intézmény üzemmérnöki vagy okleveles mérnöki karára.

3. A szakmunkásképző iskolák, technikumok és az egyetem oktatási rendszerét szinkronba kell hozni. Egyetlen oktatási lépcső sem cél, hanem eszköz. Tudomásul kell vennünk, hogy a jelenlegi szakmunkásképzési rendszerünk a fiatalok számára nem vonzó. Ha a vállalatoknál, kinti telepeinken a munkakörülményeket, a szociális körülményeket és az ifjúsággal való gondosabb törődést és a perspektívát nem biztosítjuk, nem lesz szakemberünk.
4. A szakemberlánc összetettségét és nyitottságát tovább kell fejleszteni a felnőtt betanított és szakmunkásképzés korszerűsítésével. A szakemberképzési lánc kiépítésének lépcsőivel összhangban, területileg ki kell alakítani a felnőttoktatási betanító-, szakmunkásképző bázisokat. Ezt az elképzelést a felsorolt indokokon túl, már tegnap feszítően szükségessé tette a *faipari szakmunkás- és a faipari középkáderképzés teljes hiánya!*
A javasolt szakemberképzési rendszer nyitott, mert bármelyik lépcsőben végzett nappali tagozatos hallgató számára, vagy megfelelő általános és szakmai alapképzettséggel rendelkező felnőttek számára különböző vizsgákkal lehetővé teszi a magasabb szakmai képzettség megszerzését.
5. A szakemberlánc — a fiatal és a felnőtt szakemberképzés — érdekében minden ma meglévő oktatási bázisunkat meg kell tartani! Kooperációkat kell létesíteni mezőgazdasági szakoktatási intézményekkel (pl.: Pétervására, Vép, Nyíregyháza).
6. A szakoktatási bázisok — fiatal és felnőtt — központjai létesítésének elképzelését ki kell dolgozni, s a népgazdaság anyagi lehetőségeinek, oktatási politikájának függvényében, fokozatosan megvalósítani.
7. Az oktatási intézmények és a termelővállalatok az eddigieknél lényegesen mélyebb tartalmú együttműködésére van szükség!

Javasolt oktatási központok

Fa ip a r i s z a k

Sz a k m u n k á s k é p z é s

Szöcsénypuszta: faipari szakmunkásképzés, fiatalok és felnőttek számára, tehát nappali tagozatos szakmunkásképzés, illetőleg az iskola vonzási körében a felnőtt faipari betanító- és szakmunkásképzés funkcióját is ellátná. Távolban is ezt a feladatot látná el a bővülő igényeknek megfelelően.

Vásárosnamény vagy Tuzsér: rövid, de hosszú távon is ugyanazt a feladatot látná el, mint Szöcsénypuszta.

Középkáderképzés

Barcs: faipari szakmunkás- és szakközépiskolává átszervezni.

Sopronban: 1—2 faiparos osztály beindításának azonnali lehetőségét látom. *Szegeden:* szintén az erdészeti szakközépiskolában, 1—2 faiparos osztály indítását javaslom.

Felsőfokú faipari mérnökök és erdőmérnökök képzése:

Sopronban jól megoldott a szakemberlánc-képzés szemléletében és a szakemberstruktúra mennyiségi és minőségi szükségletének megfelelően. Az EFE a szakemberképzési láncban már a helyén van.

Erdészeti szak

Szaktanulmányok

Középrigóc: hasonló metodikában, mint a faipari szaktanulmányképzésnél, csak erdészeti vonatkozásban.

Mátrafüred: ugyanaz, mint Középrigócon.

Ásotthalom: ugyanaz, mint Középrigócon.

Pétervására: a fiatal és felnőtt szaktanulmányképzés bázisa, amely a későbbiek során a mátrafüredi szakközépiskolával is kooperációban működne.

Középkáderképzés: Sopron, Szeged és Eger.

Mind a faipari, mind az erdészeti, ma meglévő alsó és középfokú szakoktatási intézmények között első lépésként szoros kooperációt és fokozatos integrációt kell megvalósítani. A felvetett gondolatok, javaslatok biztosítanak:

- a *perspektívát egyéni és társadalmi vonatkozásban,*
- a *képességek széles kibontakoztatásának lehetőségét.*

A szocialista demokrácia szellemében a nyitott lánc elve széles útra tereli az egyén szakmai fejlődési lehetőségét. Ennek a technikai, technológiai fejlődés későbbi szakaszában lesz lényeges jelentősége, de kialakítása nem tűr késlekedést! Mind a megvalósításban, mind a koncepció kialakításában meszesemenően érvényesülni kell az evolúció elvének. Valamennyi oktatási bázisról a nyílt lánc elve alapján pályaalakítási, tanulmányi előmenetel alapján „szabad az út” Sopronig, ahol az üzemmérnöki, okleveles mérnöki, szakmérnöki képzési lehetőség adott. Általános követelmények a szakoktatással, képzéssel kapcsolatban a szakosodás, a specializáció, a kooperáció és az anyagi, szellemi koncentráció.

A téma jelentősége, hosszú távra érvényesülő volta miatt javasolom megfelelő áttekintéssel rendelkező (MÉM, EFH, TOT, EFE, erd. szakközépiskola, szaktanulmányképző intézet, OEE) szakemberekből álló munkabizottság létrehozását, akik megfelelő időtartam alatt részletesen kidolgozzák az oktatás fejlesztésének részletes koncepcióját teljes szakmai, ágazati összefüggésben.

A lapban megjelent tanulmányok szerzői: dr. Babos Károly tud. főmunkatárs, FKI, Budapest; Chuyen, Nguyen Duy aspiráns, ERTI, Budapest; Czikk László tsz-ágazatvezető, Decs; Csincsá Tibor tervező mérnök, ERFATERV, Budapest; Gellért Miklós energetikus, Mecseki EFAG, Pécs; ifj. Káldy József technológus, Mecseki EFAG, Pécs; dr. Koloszar József egyetemi adjunktus, EFE, Sopron; dr. Kollwenz Ödön, ny. erdőmérnök, Pécs; Kollwenz Péter üzemtervező erdőmérnök, Pécs; Nagy László tsz-ágazatvezető, Öriszentpéter; Rakonczay Zoltán általános elnökhelyettes, OKTVH, Budapest; Reményfy László üzemtervező erdőmérnök, Eger; Takács Sándor üzemtervező erdőmérnök, Pécs.